

Uutistiedote

EU:n Lissabonissa sijaitsevalta huumevirastolta

EUROOPAN HUUMERAPORTTI 2017: KESKEISET KOHDAT

EMCDDA: uusien ja vakiintuneiden huumausaineiden aiheuttamat uhkat kasvussa

(6.6.2017, LISSABON **JULKAISTAVAKSI AIKAISINTAAN klo 12:45 Keski-Euroopan aikaa/klo 11:45 Lissabonin aikaa**) Yliannostuskuolemien lisääntyminen, uusien psykoaktiivisten aineiden jatkuva saatavuus ja erittäin voimakkaiden synteettisten opioidien aiheuttamat lisääntyvät terveysuhat ovat esimerkkejä ongelmista, joita **Euroopan huumausaineiden ja niiden väärinkäytön seurantakeskus (EMCDDA)** tuo esiin tänään **Brysselissä** julkistamassaan **Euroopan huumeraportissa 2017: Suuntauksia ja muutoksia**⁽¹⁾. Virasto tarkastelee vuosikatsauksessaan myös merkkejä kokaiininsaatuuden lisääntymisestä, kannabispoliitikan kehitystä ja koululaisten huumausaineiden käyttöä. Koska kansainvälinen kehitys vaikuttaa yhä enemmän Euroopan huumausaineongelmiin, analyysi sijoittuu maailmanlaajuiseen yhteyteen.

Muuttoliike-, sisä- ja kansalaisasioista vastaava Euroopan komission jäsen Dimitris Avramopoulos toteaa seuraavaa: "Huumeongelman vaikutukset ovat edelleen merkittävä haaste yhteiskunnille Euroopassa. Yli 93 miljoonaa eurooppalaista on kokeillut jotakin laitonta huumetta elämänsä aikana, ja jo kolmantena vuonna peräkkäin yliannostuskuolemat jatkavat kasvuaan. Olen erityisen huolissani siitä, että nuoret ovat alttiina monille uusille ja vaarallisille huumeille. Euroopasta on vuosina 2009–2016 löydetty jo 25 erittäin voimakasta synteettistä opioidia. Monien tuhansien annosten valmistukseen tarvitaan vain pieniä määriä näitä opioideja, joten ne ovat kasvava terveysuhka. Euroopan vuotuinen huumeraportti tarjoaa analyyseja, opastusta ja välineitä, joita tarvitaan tämän uhan torjumiseksi Euroopassa. Tavoitteena ei ole vain kansalaisten terveyden suojeleminen vaan myös niiden valtavien huumeista saatavien tuottojen tyrehdyttäminen, jotka päätyvät järjestäytyneiden rikollisryhmien taskuihin Euroopassa ja sen ulkopuolella."

Yliannostuskuolemat lisääntyvät jo kolmatta vuotta peräkkäin

Tänään julkaistussa raportissa tuodaan esille huoli huumeiden yliannostuskuolemien lisääntymisestä Euroopassa jo kolmantena peräkkäisenä vuotena. Arvioiden mukaan Euroopassa (EU 28, Turkki ja Norja — tietokaavio, s. 77) tapahtui vuonna 2015 kaikkiaan 8 441 yliannostuskuolemaa, jotka liittyivät pääasiassa heroiniin ja muihin opioideihin. Määrä on 6 prosenttia suurempi kuin vuonna 2014 arvioidut 7 950 kuolemantapausta 30 maassa. Kuolemantapausten ilmoitettiin lisääntyneen lähes kaikissa ikäryhmissä (kuva 3.12). Yliannostuskuolemien ilmoitetaan lisääntyneen vuonna 2015 **Alankomaissa, Liettuassa, Ruotsissa, Saksassa, Turkissa ja Yhdistyneessä kuningaskunnassa**. Euroopan 1,3 miljoonaa opioidien ongelmakäyttäjää kuuluvat heikoimmassa asemassa olevien ryhmään.

Korvaushoidossa käytettävät opioidit – etupäässä metadoni ja buprenorfiini – mainitaan myös säännöllisesti toksikologisissa raporteissa. Uusimpien tietojen mukaan kirjattuja metadonikuolemia oli enemmän kuin heroiniikuolemia **Irlannissa, Kroatiaassa, Ranskassa ja Tanskassa**. Näin ollen tarvitaan hyviä klinisiä käytäntöjä, joilla estetään näiden aineiden kulkeutuminen laittomiin tarkoituksiin⁽²⁾.

Euroopassa toteutettaviin yliannostusta ehkäiseviin toimiin kuuluvat valvotut huumeidenkäyttöhuoneet ja (yliannostuksen yhteydessä käytettävän) naloksonin antaminen kotiin vietäväksi opioidien käyttäjille, heidän läheisilleen ja perheilleen⁽³⁾. Huumeidenkäyttötiloja on nykyään toiminnassa **kuudessa EU-maassa**

(DK, DE, ES, FR, LU, NL) ja **Norjassa** (yhteensä 78 tilaa seitsemässä maassa)⁽⁴⁾. Naloksonin kotikäyttöohjelmia on nykyään **yhdeksässä EU-maassa** (DK, DE, EE, IE, ES, FR, IT, LT, UK) ja **Norjassa**⁽⁵⁾.

Muuntohuumeita ilmaantuu aiempaa hitaammin, mutta niiden saanti on edelleen yleisesti helppoa

Uudet psykoaktiiviset aineet (New psychoactive substances, NPS-aineet/”muuntohuumeet”) ovat edelleen merkittävä haaste kansanterveydelle Euroopassa. Kansainvälinen huumevalvonta ei kata niitä, ja niihin kuuluu monia erilaisia synteettisiä aineita, kuten kannabinoideit, katinonit, opioidit ja bentsodiatsepiinit.

EU:n varhaisvaroitusjärjestelmän avulla löydettiin vuonna 2016 ensimmäisen kerran 66 NPS-ainetta. Määrä on enemmän kuin yksi aine viikossa (kuva 1.10). Vaikka tämä määrä osoittaa, että uusia aineita tuodaan markkinoille hitaammin kuin ennen (vuonna 2015 löydettiin 98 ainetta), saatavilla olevien aineiden kokonaismäärä on edelleen suuri. Vuoden 2016 loppuun mennessä **EMCDDA:n** seurannassa oli yli 620 NPS-ainetta (vuonna 2013 niitä oli noin 350).

Uusien löytöjen väheneminen Euroopassa voi johtua monista eri tekijöistä. Eräiden jäsenvaltioiden uusi lainsäädäntö (esim. yleiset kiellot sekä yleinen ja analogiaperusteinen valvonta) on luonut tiukan sääntely-ympäristön. Siinä tuottajia ei kannusteta lainsäätäjän kanssa kissa ja hiiri -leikkiin, jossa tuottajat yrittävät innovoinnin avulla pysyä lainvalvonnan edellä. Myös NPS-laboratorioihin **Kiinassa** kohdistetut lainvalvontaoperaatiot ja valvontatoimenpiteet voivat olla osasy syy löytöjen harvenemiseen.

EMCDDA:n johtaja Alexis Goosdeel toteaa seuraavaa: ”Uusimpien havaintojemme mukaan uusien psykoaktiivisten aineiden torjuntaan käytetyt toimet, kuten uusi lainsäädäntö ja näiden tuotteiden katukauppaan kohdistetut toimenpiteet, ovat voineet hidastaa NPS-aineiden markkinoille ilmaantumista. Uusien tuotteiden kehittämisen hidastumisesta huolimatta NPS-aineita on edelleen yleisesti helppo saada. Näiden huumeiden myynnin on havaittu muuttuvan entistä piilotetummaksi. Kaupankäynti siirtyy verkkoon tai laittomille huumemarkkinoille. Viime aikoina on ilmaantunut erittäin voimakkaita aineita, jotka on liitetty kuolemantapauksiin ja vakaviin myrkytyksiin.

EU:n varhaisvaroitusjärjestelmä raportoi 80 000 NPS-aineiden takavarikkoa vuonna 2015 (kuva 1.11). Synteettisten kannabinoideiden ja synteettisten katinonien osuus oli yhteensä yli 60 prosenttia uusien aineiden kaikista takavarikoista (yli 47 000) vuonna 2015. Heinäkuussa 2016 **MDMB-CHMICA** tuli ensimmäinen synteettinen kannabinoidi, jolle **EMCDDA** teki riskinarvioinnin sen jälkeen, kun **EU:n varhaisvaroitusjärjestelmän** kautta oli ilmoitettu sen käyttöön liittyvistä haittavaikutuksista (muun muassa noin 30 kuolemantapausta). Helmikuussa 2017 tehtiin tämän vuoksi päätös Euroopan-laajuisen valvontatoimien ulottamisesta tähän aineeseen⁽⁶⁾.

Tänään julkaistun raportin liitteenä on uusi analyysi **suuren riskin huumeidenkäytöstä ja uusista psykoaktiivisista huumeista**. Siinä käsitellään NPS-aineiden ongelmakäyttöä eri väestöryhmissä. Niitä ovat muun muassa opioidien ja amfetamiinin suonensisäiset käyttäjät, vangit, kodittomat ja miehet, joilla on sukupuolisuhde toisen miehen kanssa. Raportissa käsitellään erityisesti synteettisten katinonien, synteettisten kannabinoideiden ja uusien synteettisten opioidien käyttöä sekä siihen liittyviä haittoja ja sen torjuntaa⁽⁷⁾.

Erittäin voimakkaat uudet synteettiset opioidit — kasvava terveysuhka

Erittäin voimakkaat synteettiset opioidit, joiden vaikutus muistuttaa heroiinin ja morfiinin vaikutuksia, ovat kasvava terveysuhka **Euroopassa ja Pohjois-Amerikassa**. Vaikka näiden aineiden markkinaosuus on pieni, niiden ilmenemisestä ja niiden aiheuttamista haitoista, muun muassa kuolemaan johtamattomista myrkytystapauksista ja kuolemantapauksista, raportoidaan lisääntyvässä määrin. Euroopassa löydettiin 25 uutta synteettistä opioidia (niistä 18 oli fentanyyleja) vuosina 2009–2016.

Monien tuhansien katukauppa-annosten valmistamiseen tarvitaan vain pieniä määriä uusia synteettisiä opioideja. Sen vuoksi niitä on helppo kätkeä ja kuljettaa, ja ne muodostavat haasteen huumetorjuntavirastoille. Järjestäytyneelle rikollisuudelle ne ovat potentiaalisesti kiinnostava hyödyke.

Niitä on saatavilla eri muodoissa, pääasiassa jauheina, tabletteina ja kapseleina. Joitakin niistä on nyt saatavilla nesteinä ja nenäsumutteina.

Fentanyylit ovat erityisseurannassa. Nämä aineet ovat poikkeuksellisen voimakkaita, ja jotkut niistä ovat monta kertaa voimakkaampia kuin heroini. Niiden osuus oli yli 60 prosenttia vuonna 2015 ilmoitetuista uusien synteettisten aineiden yhteensä 600 takavarikoista. Pelkästään vuonna 2016 **EU:n varhaisvaroitusjärjestelmä** ilmoitti kahdeksasta uudesta fentanyylistä. Nämä aineet aiheuttavat vakavan myrkytysuhan paitsi käyttäjille, myös niille, jotka voivat vahingossa altistua näille huumeille (esim. ihokosketuksen tai hengittämisen kautta). Heistä esimerkkinä ovat postin ja tullin työntekijät sekä pelastusyöntekijät.

Vuoden 2017 alussa **EMCDDA** toteutti riskinarvioinnin kahdelle fentanyylille (akryloyylifentanyyli ja furanyylifentanyyli) sen jälkeen, kun oli raportoitu näihin aineisiin liittyneistä yli 50 kuolemantapauksesta⁽⁸⁾. Niiden torjumista Euroopan tasolla harkitaan parhaillaan⁽⁹⁾. **EMCDDA** antoi vuonna 2016 viisi näihin ja muihin uusiin fentanyyleihin liittyvää hälytystä verkostoon koko Euroopassa.

Merkkejä kokaiinin lisääntyneestä saatavuudesta

Euroopan eniten käytettyjä laittomia stimulantteja ovat kokaiini, MDMA (jonka tablettimuotoa nimitetään myös ekstaasiksi) ja amfetamiinit (amfetamiini ja metamfetamiini). Kokaiinin käyttö on yleisempää Länsi- ja Etelä-Euroopan maissa – saapumissatamien ja salakuljetusreittien vuoksi – kun taas amfetamiinit ovat suosituimpia Pohjois- ja Itä-Euroopassa. Stimulanttien markkinat ovat viime vuosina muuttuneet yhä monimutkaisemmiksi uusien stimulanttien (esim. fenetyyliamiinien ja kationien) markkinoille tulon myötä.

Jätevesiseurannasta ja takavarikoista, hinnoista ja puhtaudesta saatujen tietojen mukaan kokaiinin saatavuus voi olla jälleen lisääntymässä eräissä Euroopan osissa (kuva 2.4). Sekä takavarikkojen lukumäärä että takavarikoidut määrät lisääntyivät vuosina 2014–2015 (kuva 1.6). EU:ssa raportoitiin vuonna 2015 noin 87 000 kokaiinin takavarikkoa (76 000 vuonna 2014), joissa takavarikoitu määrä oli yhteensä 69,4 tonnia (51,5 tonnia vuonna 2014) (tietokaavio s. 26). Kaupunkien tasolla tehty tutkimus jätevesien kokaiinijäämistä osoitti, että pitkän aikavälin suuntaus oli muuttumaton tai lisääntyvä useimmissa niistä 13 kaupungista, joista oli saatu tietoja vuosina 2011–2016. Niistä 33 kaupungista, joiden tiedot olivat vuosilta 2015 ja 2016, 22 kaupunkia ilmoitti kokaiinijäämien lisääntymisestä, neljä vähenemisestä ja seitsemän muuttumattomasta tilanteesta⁽¹⁰⁾.

Noin 17,5 miljoonaa eurooppalaista (15–64-vuotiasta) aikuista on kokeillut kokaiinia jossain elämänvaiheessa. Heistä noin 2,3 miljoonaa on nuoria aikuisia (15–34-vuotiaita), jotka ovat käyttäneet huumetta viime vuoden aikana. Kansallisten vuodesta 2014 alkaen tehtyjen tutkimusten mukaan kokaiinin käyttö on pääosin muuttumatonta.

Kansainvälisen kannabispoliitikan kehityksen vaikutukset Eurooppaan

Viimeaikaiset muutokset kannabiksen sääntelykehikseen **Amerikkojen** eri osissa ovat herättäneet päätöksentekijöiden ja yleisön kiinnostuksen **Euroopassa**⁽¹¹⁾. Raportissa todetaan, että on syytä odottaa perusteellista arviointia ennen kuin voidaan arvioida erilaisten kannabikseen liittyvien poliittisten lähestymistapojen suhteellisia kustannuksia ja hyötyjä. Nykyiset kannabissääntelyyn ja kannabiksen käyttöön liittyvät lähestymistavat vaihtelevat **28:ssa EU:n** jäsenvaltiossa rajoittavista malleista henkilökohtaisen käytön jonkinasteiseen suvaitsemiseen⁽¹²⁾. Euroopassa (EU 28, Turkki ja Norja) ei toistaiseksi yksikään kansallinen hallitus ole kannattanut kannabiksen viihdekäytön laillistamista.

Kaupallisesti säänneltyjen kannabismarkkinoiden olemassaolo joissakin Euroopan ulkopuolisissa maissa edistää innovointia ja tuotekehitystä (esimerkiksi höyrystimet, e-nesteet ja syötävät tuotteet), jotka saattavat ajan myötä vaikuttaa käyttötappoihin Euroopassa, riippumatta niiden mahdollisista laajemmista vaikutuksista huumausainepoliittikkaan. Tältä osin raportissa korostetaan valvonnan tärkeyttä ja tarvetta arvioida tulevien muutosten mahdollisia terveysvaikutuksia.

Noin 87,7 miljoonaa eurooppalaista (15–64-vuotiasta) aikuista on kokeillut kannabista elämänsä aikana. Heistä noin 17,1 miljoonaa on nuoria eurooppalaisia (15–34-vuotiaita), jotka ovat käyttäneet kannabista viimeksi kuluneen vuoden aikana. Noin yksi prosentti eurooppalaisista aikuista käyttää kannabista päivittäin tai lähes päivittäin (vähintään 20 päivänä viimeksi kuluneen kuukauden aikana). Tuoreimmat tutkimustulokset osoittavat, että kannabiksen käyttö vaihteli edelleen eri maissa viime vuoden aikana (kuva 2.2). Kannabis yhdistetään edelleen terveysongelmiin, ja sen käyttäjien osuus Euroopassa (28 EU, Turkki ja Norja) huumehoitoon ensimmäisen kerran hakeutuneista oli suurin (45 %). Raportoitujen kannabisongelmien vuoksi ensimmäistä kertaa hoitoon hakeutuvien määrä nousi Euroopassa 43 000:sta 76 000:een vuosina 2006–2015.

EU ja Yhdysvallat: koululaisten huumeaineiden käytön vertailu

Koululaisten huumeaineiden käytön seuraaminen tarjoaa arvokasta tietoa nuorten ajankohtaisesta riskikäyttäytymisestä ja mahdollisista tulevista suuntauksista. Tämän vuoden raportissa verrataan pitkän aikavälin huumeaineiden käyttömalleja **eurooppalaisten** ja **amerikkalaisten** (15–16-vuotiaiden) koululaisten keskuudessa vuonna 2016 julkaistujen kahden merkittävän koulututkimuksen pohjalta⁽¹³⁾. Tutkimusten mukaan koululaisten tupakointi ja alkoholijuomien käyttö vähenee sekä **Euroopassa** että **Yhdysvalloissa**, kun kannabiksen käytössä näyttää olevan vähemmän muutoksia.

Viimeksi kuluneen kuukauden aikana kannabista käyttäneiden tutkimukseen osallistuneiden **Euroopan** (21 EU-maata ja Norja) koululaisten osuus oli vain puolet (8 %) **Yhdysvaltojen** raportoimasta vastaavasta osuudesta (15 %) (kaavio, s. 13). Viimeksi kuluneen kuukauden aikana tupakkaa polttaneiden **Euroopan** koululaisten osuus (23 %) oli lähes nelinkertainen verrattuna **Yhdysvaltojen** vastaavaan osuuteen (6 %). Tupakkaa polttaneiden osuus **Yhdysvaltojen** koululaisista oli alle puolet saman ryhmän kannabiksen käyttäjien osuudesta. Viimeksi kuluneen kuukauden aikana alkoholia käyttäneiden **Euroopan** koululaisten osuus (49 %) oli yli kaksinkertainen verrattuna **Yhdysvaltojen** vastaavaan osuuteen (22 %).

Raportin mukaan on analysoitava tarkemmin koululaisten aineiden käytön eroja ja yhtäläisyyksiä, jotta voidaan selvittää sosiaalisten sekä tausta- ja sääntelytekijöiden vaikutuksia nuorten tekemiin valintoihin. Siksi raportin mukaan sen ymmärtäminen, mikä on johtanut sekä Yhdysvalloissa että Euroopassa havaitun tupakanpolton vähenemiseen, voi antaa tietoja siitä, miten muiden aineiden, kuten kannabiksen, käyttöä voidaan vähentää.

Kansallisten huumeilanteiden tarkastelu

Tänään julkiastua raporttia täydennetään ensimmäistä kertaa 30 **maakohtaisella huumeraportilla**, jotka sisältävät tiivistelmän huumeilanteesta kussakin maassa (EU 28, Turkki ja Norja). **EMCDDA** on laatinut nämä raportit yhteistyössä kansallisten Reitox-yhteyspisteiden kanssa, ja niissä esitellään useiden kaavioiden avulla huumeidenkäyttöä ja niihin liittyviä terveysongelmia, huumeainepolitiikkaa ja väärinkäytön torjuntatoimia sekä huumeainetarjontaa kussakin maassa⁽¹⁴⁾. Keskeisen osan raportteja muodostaa yhteenvetotaulukko, jossa kansallinen huumeongelma esitetään numeroina, sekä ”EU:n tulostaulu”, jossa maakohtaiset tiedot esitetään EU:n kontekstissa.

Johtopäätöksensä **EMCDDA:n hallintoneuvoston puheenjohtaja Laura d’Arrigo** toteaa seuraavaa: ”Koska huumeainetilanne muuttuu jatkuvasti, myös Euroopan huumeiden torjuntatoimien on kehitettävä. Ensimmäinen askel tämän tavoitteen saavuttamiseksi on haasteisiin perehtyminen: EMCDDA pyrki toimittamaan mahdollisimman hyviä tietoja huumeilanteesta koko Euroopassa. Tänä vuonna *Euroopan huumeraportissa* esitettävissä tiedoissa verrataan kansallisia tilanteita ja painotetaan selkeästi uusia uhkia sekä autetaan päätöksentekijöitä toimimaan tehokkaasti. EMCDDA:n analyysit ovat ratkaisevan tärkeitä, jotta voidaan varmistaa, että neljälle seuraavalle vuodelle laadittu EU:n uusi huumeaineiden torjuntaa koskeva toimintasuunnitelma ei menetä merkitystään. Tosiasioihin perustuvien toimintatapojen edistäminen huumeilaituksessa on tärkeä edellytys Euroopan kehittämiseksi entistä terveempään ja turvallisempaan suuntaan.”

Alaviitteet

- ⁽¹⁾ *Euroopan huumeraportti 2017* -paketti on saatavana osoitteessa www.emcdda.europa.eu/edr2017
Raportissa esitetyt tiedot ovat vuodelta 2015 tai siltä vuodelta, jolta uusimmat tiedot ovat saatavilla. Yhteenvetotaulukossa on yleiskatsaus huumeidenkäyttöarvioista. Tässä uutistiedotteessa siteeratut luvut ovat raportista. Lisää tietoja ja taulukoita on tilastotiedotteessa *Statistical Bulletin* www.emcdda.europa.eu/data/stats2017).
- ⁽²⁾ www.emcdda.europa.eu/topics/pods/preventing-diversion-of-opioid-substitution-treatment
- ⁽³⁾ www.emcdda.europa.eu/topics/pods/preventing-overdose-deaths
- ⁽⁴⁾ www.emcdda.europa.eu/topics/pods/drug-consumption-rooms
- ⁽⁵⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/insights/take-home-naloxone
- ⁽⁶⁾ www.emcdda.europa.eu/news/2017/3/council-decision-control-mdmb-chmica — www.emcdda.europa.eu/topics/pods/synthetic-cannabinoids
- ⁽⁷⁾ Saatavilla osoitteessa www.emcdda.europa.eu/publications/rapid-communications/high-risk-drug-use-and-nps
- ⁽⁸⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/joint-reports/acryloylfentanyl — www.emcdda.europa.eu/activities/action-on-new-drugs
- ⁽⁹⁾ http://europa.eu/rapid/press-release_MEX-17-896_en.htm
- ⁽¹⁰⁾ www.emcdda.europa.eu/topics/pods/waste-water-analysis — www.emcdda.europa.eu/news/2016/12/latest-data-reveal-drug-taking-habits-in-over-50-european-cities
- ⁽¹¹⁾ www.emcdda.europa.eu/topics/cannabis-policy
- ⁽¹²⁾ www.emcdda.europa.eu/publications/adhoc/cannabis-legislation-europe — www.emcdda.europa.eu/topics/pods/legal-supply-of-cannabis
- ⁽¹³⁾ www.espad.org/report/home — www.monitoringthefuture.org
- ⁽¹⁴⁾ Saatavilla osoitteessa www.emcdda.europa.eu/countries